

UDC 378.147:[37.011.3-051:796

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2022-16-73-89>

Subject-methodical competence of future teachers of physical culture: to the issue of identifying structural components

Yana Yeremiia

Master's degree, Assistant of the Department of Physical Culture and Health Basics

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

✉ 2, Kotsiubynsky Street, Chernivtsi, Ukraine, 58012

E-mail: y.yeremiia@chnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1526-7261>

Предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури: до питання виокремлення структурних складників

Яна Ігорівна Єремія

магістр, асистент кафедри фізичної культури та основ здоров'я Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

✉ вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Україна, 58012

Abstract

The article is devoted to the problem of determining the structural components of the subject-methodical competence of future physical education teachers in the context of updating the conceptual foundations of the educational space organization in

general secondary education institutions. The significance of the professional activity of modern physical education teachers in the context of ensuring the students' harmonious physical development is analyzed. It has been established that the subject-methodical competence of future physical education teachers is an important component of the professional competence of a modern specialist in the field of physical education and sports, who is able to determine the relevance of the issue, the significance of factors of physical education for strengthening the pupils' health, physical capacity, and personal education qualities. **The purpose** of the article is to substantiate the author's view on the structure of the subject-methodical competence of future physical education teachers. To achieve the goal of the article, a number of **methods of scientific knowledge** were used, and the analysis of scientific literature was conducted for the purpose of synthetic and comparative analysis of the views of modern scientists on the problem of training future teachers of physical culture in the conditions of transformation of the general secondary education system: induction, deduction, synthesis, generalization, comparison in order to distinguish the structural components of subject-methodical competence of future teachers of physical culture. **The results.** The author's point regarding the structure of the subject-methodical competence of future physical culture teachers is substantiated, which is based on modern studies of the problem of updating the process of professional training of students of the specified specialty. It appeals to normative requirements regarding the results of academic training of future physical culture teachers in higher education institutions. **Conclusions.** Based on the theoretical and methodological foundations of the research, the essential characteristics of the concept of subject-methodical competence of future physical culture teachers, the following components and criteria of the announced competence are distinguished: motivational and valuable (the value of the methodical activity of the physical culture teacher perceived by the student in terms of ensuring a

health-preserving educational environment in institutions of general secondary education), cognitive-knowledge (depth, integration and systematicity of professional knowledge of students), activity-methodical (a system of scientific, research, methodical abilities and skills necessary for the implementation of creative ideas during the design and construction of a physical education lesson, conducting an educational event, organization of interaction with children, parents, the public, etc.), reflective and analytical (ability to critically analyze, comprehend and evaluate one's own subject-methodical professional activity in order to increase its effectiveness).

Key words: professional training, physical culture, professional pedagogical activity, future teachers of physical culture, students, institutions of higher education, components, subject-methodical competence.

References

1. Aliexsieiev, O.O. (2021). Ctrukturni skladnyky hotovnosti maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury do orhanizatsii indyvidualnoi roboty z uchniamy [Structural components of the readiness of future teachers of physical culture to organize individual work with students]. *Akademichni studii – Academic studies*, 8, 78–82 [in Ukrainian].
2. Aliexsieiev, O.O. (2021). Metodychno-tekhnologichne zabezpechennia onovlennia pidhotovky maibutnix uchyteliv fizychnoi kultury v pedahohichnykh ZVO do orhanizatsii indyvidualnoi roboty z uchniamy [Methodological and technological provision of updating the training of future teachers of physical culture in pedagogical higher education institutions for the organization of individual work with students]. Kamianets-Podilskyi : TOV «Drukarnia Ruta». [in Ukrainian].
3. Babych, V.I. (2015). Profesiina pidhotovka maibutnix uchyteliv do vykhovannia sotsialno-zdorovykh pidlitkiv [Professional training of future teachers to raise socially healthy teenagers: theory and practice]: teoriia i praktyka. Luhansk :

Derzh. zakl. «Luhan. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka». [in Ukrainian].

4. Bezcopylnyi, O.O. (2020). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do zdoroviazberezhvalnoi diialnosti v osnovnii shkoli [Preparation of future physical education teachers for health-preserving activities in primary school: theory and methodology]: teoriia ta metodyka : monohrafiia. Cherkasy : ChNU im. B. Khmelnytskoho. [in Ukrainian].

5. Bermudes, D.V. (2016). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do realizatsii variatyvnykh moduliv u protsesi profesiinoi diialnosti [Preparation of future teachers of physical education for the implementation of variable modules in the process of professional activity]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu – Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University*, 137, 200–203. [in Ukrainian].

6. Vaskov, Yu.V. (2016). Innovatsiini pidkhody do orhanizatsii fizychnoho vykhovannia uchniv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Innovative approaches to the organization of physical education of students of general educational institutions]. *Teoriia ta metodyka fizychnoho vykhovannia – Theory and methodology of physical education*, 04, 5–12. [in Ukrainian].

7. Moseichuk, Yu.Yu. (2017). Systemnyi ta prakseolohichni pidkhody u formuvanni kultury zdorovia maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury : zahalnoteoretychni rozvidky [Systemic and praxeological approaches in the formation of the health culture of future physical education teachers: general theoretical explorations]. *Naukovi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii : Pedahohika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social work*, 1, 164–167. [in Ukrainian].

8. Nosko, M.O. (2012). Problemy i shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh vchyteliv fizychnoi kultury [Problems and ways to improve the efficiency of professional training of future teachers of physical education].

Visnyk Chernihivskoho nats. ped. un-tu im. T. H. Shevchenka. Seria : Pedagogichni nauky. Fizychno vykhovannia ta sport. – Herald of the Chernihiv National ped. University named after T. G. Shevchenko. Series: Pedagogical sciences. Physical education and sports, 92 (1), 184–187. [in Ukrainian].

9. Papucha, V.M. (2010) Formuvannia pedagogichnoi maisternosti maibutnoho vchytelia fizychnoho vykhovannia v protsesi fakhovoi pidhotovky [Formation of the pedagogical mastery of the future teacher of physical education in the process of professional training]. *Extatnded abstract of candidate's thesis. Zaporizhzhia*. [in Ukrainian].

10. Protsenko, A.A. (2018). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury u protsesi pedagogichnoi praktyky [Formation of professional competence of future teachers of physical education in the process of pedagogical practice]. *Candidate's thesis. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University* [in Ukrainian].

11. Shapovalova, I.V. (2014). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do samovdoskonalennia ta formuvannia osnov zdorovoho sposobu zhyttia: teoretychnyi aspekt [Preparation of future teachers of physical culture for self-improvement and formation of the foundations of a healthy lifestyle: theoretical aspect]. *Pedagogika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and secondary schools*, 36, 427–437. [in Ukrainian].

12. Iavorska, T. Ye. (2016). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia ta sportu zasobamy mizhpredmetnoi intehratsii [Professional training of future specialists in physical education and sports by means of interdisciplinary integration]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova : zb. nauk. Prats – Scientific journal of the NPU named after M. P. Drahomanov: coll. of science works*, 2 (71), 365–368. [in Ukrainian].

13. Aliksieiev, O. (2021). Experimental system of vocational training of physical culture teachers for organization pupils' individual work. *Scientific Journal of Polonia University*, 48 (2021), 5, 8–14.

Вступ

У світі істотно зростає роль фізичної культури як чинника вдосконалення людини і суспільства. Здоровий спосіб життя, фізична культура та спорт – стають соціальними «феноменами», що об'єднують й кристалізуються в національній ідеї, сприяють розвитку сильної держави та здорового суспільства. Адже здоров'я – це перша і найважливіша потреба, що забезпечує гармонійний розвиток особистості. Без здоров'я людина не в змозі самореалізувати себе у творчому й фізичному потенціалах, а його формування потребує придбання необхідних знань і цілеспрямованої напруженої праці над собою.

Досягнення заявленої мети передбачає підвищення професіоналізму учителів фізичної культури, що відповідає запитам сучасного життя. Сьогодні вчителю необхідно організовувати освітній процес, спираючись на ідеї особистісно розвивальної освіти, володіти сучасними методологічними знаннями і новими технологіями, навичками дослідницької діяльності, освоєння інновацій, педагогічного проектування, аналізу та самоаналізу професійної діяльності. Відтак, перед вищою школою постає завдання підготовки учителів фізичної культури нової генерації.

Поza як, зростають вимоги з боку суспільства та його членів до якості підготовки фахівців, які обслуговують сферу фізичної культури та спорту, до рівня їхньої професійної компетентності. Звернення положень Нової української школи до особистісно-зорієнтованої парадигми освіти зумовлює виникнення нової мети педагогічної освіти, у тому

числі фізкультурної. Якщо раніше основною метою підготовки вчителя було технологічне зростання, то сьогодні відбулася переорієнтація на його особистісний розвиток, що є наслідком самоорганізації та узагальнення діяльнісного та особистісного досвіду.

З цих позицій предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури розглядається як категорія, що визначається рівнем професійної освіти, досвідом та індивідуальними здібностями педагога, і передбачає, поряд з технологічною готовністю до вирішення професійних завдань, їх гуманну педагогічну позицію, ціннісне ставлення до педагогічної діяльності та високий рівень загальної та професійної культури.

Згадана компетентність характеризується системою теоретичних знань педагога та способами їх застосування у будь-якій педагогічній ситуації або умовах професійної діяльності. Очевидно, що процеси реформування вищої освіти, у тому числі фізкультурної, окреслюють нове коло сучасного випускника вищої школи, що має у своєму арсеналі сформовані компетентності XXI століття. Ці компетентності дають можливість реалізувати себе у світі, вільно орієнтуватися у потоці нової професійної інформації, свідомо ставити собі різноманітні життєві й фахові цілі, проектувати шляхи їх досягнення.

Відтак, предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури є важливою складовою професійної компетентності сучасного фахівця в галузі фізичної культури та спорту, здатного до визначення актуальності питання, значущості того чи іншого фактора фізичного виховання для зміцнення здоров'я школяра, його фізичної працездатності, вихованні особистісних якостей. Разом з тим, забезпечення практичної реалізації педагогічних умов формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури передбачає визначення структурних складників досліджуваного феномену.

Метою статті є обґрунтування авторського погляду на структуру предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Матеріал і методи дослідження

Для досягнення мети статті використовували низку методів наукового пізнання, а аналіз наукової літератури – з метою синтетично-порівняльного аналізу поглядів сучасних науковців на проблему підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах трансформації системи загальної середньої освіти; індукція, дедукція, синтез, узагальнення, порівняння задля виокремлення структурних складників предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури.

Результати та їх обговорення

Формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури, як один із аспектів професійної підготовки студентів окресленої спеціальності у педагогічному ЗВО, потребує вирішення наступних завдань: виділення структурних компонентів, критеріїв та рівнів сформованості предметно-методичної компетентності.

У нинішніх умовах накопичено значний теоретичний і методичний матеріал, що відбиває відмінність підходів до структури та змісту професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури й різноманітних її дескрипторів, проте досі думки вчених різняться стосовно цієї проблеми. Поза як авторські позиції завжди відбивають своєрідність поглядів на методику та практику формування того чи іншого феномену.

Так, наприклад О. Алексеев, досліджуючи складники готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями зазначає, що фізичне виховання покликане комплексно розвивати фізичні та психічні якості особистості учня та сприяти творчому використанню засобів фізичної культури в організації повсякденної діяльності. Саме тому виникає потреба в

озброєнні студентів здатністю до генерування та ефективного впровадження в освітній процес загальноосвітньої школи ефективних засобів фізичного виховання, спрямованих на розвиток психомоторних функцій, які мають особливе значення у здоров'ї індивіда. Одним із напрямів підвищення ефективності професійної освіти в цій галузі є підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здійснення предметно-методичної дослідницько-інноваційної діяльності з метою організації фізичного виховання школярів (розробка та впровадження нових педагогічних і здоров'язбережувальних технологій, які підвищують можливості загальної освіти учнів, активізують освітню діяльність, дозволяють оптимізувати навчальний процес школи) (Алексеев, 2021). Дослідник справедливо підкреслює, що в основі будь-якої усвідомленої інноваційної педагогічної діяльності учителя фізичної культури лежить мотивація. Тому першим компонентом предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури вважаємо *мотиваційно-ціннісний*. Що відбиває сформовану мотивацію до здійснення педагогічної діяльності з апелюванням до забезпечення фізичного, духовного, морального розвитку учнів на уроках фізичної культури. *Критерієм* першого компонента є усвідомлена студентом цінність методичної діяльності учителя фізичної культури в розрізі забезпечення здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти.

Зміна характеру традиційних функцій педагогічної діяльності від нормативно-виконавського до дослідницького та інноваційного (Бабич, 2015), від методичного до науково-методичного вимагає нових теоретико-методологічних знань і практичних умінь, не характерних раніше для педагогічної практики учителя фізичної культури.

Особливого значення проблема формування предметно-методичної компетентності набуває для майбутніх учителів фізичної культури, оскільки державний

стандарт загальної середньої освіти спрямований на реалізацію якісно нової особистісно зорієнтованої (Яворська, 2016), розвиваючої моделі масової школи (Бермудес, 2016), яка покликана допомогти реалізувати здібності кожного і створити умови для індивідуального фізичного й психофізичного розвитку дитини. Ця спрямованість зумовлює принципи індивідуалізації та варіативності фізкультурної освіти (Шаповалова, 2014). Саме варіативність забезпечує створення умов для індивідуального розвитку кожного школяра. Відтак, другим компонентом предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури визначено *когнітивно-знансвий*, що інтегрує сукупність загальних та спеціальних фахових знань студентів щодо раціоналізації фізкультурної діяльності учнів закладів загальної середньої освіти. *Критерієм* другого компоненту вважали системність, глибину, інтегрованість та системність професійних знань студентів.

Адже нині учитель фізичної культури знаходиться в ситуації вибору освітніх (змістовних і процесуальних) альтернатив (Мосейчук, 2017), або в ситуації освітнього вибору. Окреслена ситуація вимагає від педагога компетентнісного використання різноманітних технологій в організації фізкультурної освіти школярів (Пачуга, 2010). Зокрема ведемо мову про доцільне застосування здоров'язберігаючих освітніх технологій (Носко, 2012), які нині в науковій літературі згруповані відповідно до дидактичних завдань їх реалізації, а саме:

1. *Медико-гігієнічні*, що спрямовуються на дотримання належних гігієнічних умов навчання і виховання; проведення заходів щодо санітарно-гігієнічної освіти; проведення занять з ЛФК та ін.

2. *Екологічні здоров'язберігаючі технології* – спрямовані на виховання прагнення до створення екологічно оптимальних умов для життя.

3. *Лікарсько-оздоровчі технології*, реалізація яких полягає в упровадженні ідей лікувальної педагогіки та лікувальної фізкультури, вплив яких забезпечує відновлення фізичного здоров'я особи.

4. *Фізкультурно-оздоровчі технології*. Їх реалізація спрямована на фізичний розвиток учнів шляхом застосування певних засобів навчання і виховання.

5. *Соціально-адаптувальні та особистісно-розвивальні технології* спрямовані на формування та зміцнення здоров'я школярів, підвищення ресурсів психологічної адаптації особистості, передбачають проведення різноманітних соціально-психологічних тренінгів, реалізацію програм соціальної та сімейної педагогіки.

6. *Технології забезпечення безпеки життєдіяльності*. У процесі реалізації цієї групи здоров'язберігаючих технологій передбачається визначення й упровадження в навчально-виховний процес рекомендацій фахівців з охорони праці, представників інженерно-технічних служб, цивільної оборони, пожежної інспекції та ін.

7. *Здоров'язберігаючі освітні технології* – педагогічні прийоми, методи, які не завдають шкоди здоров'ю суб'єктам освітнього процесу, створюють їм безпечні умови навчання та роботи в освітньому закладі (Алексєєв, 2021). Своєю чергою О. Безкопильний підкреслює, що запровадження нових проектів та інноваційних технологій фізичного виховання учнів середніх шкіл передбачає збільшення кількості уроків фізичної культури на тиждень, що з об'єктивних причин неможливе (Безкопильний, 2020). Тому завдання шкільного вчителя фізичної культури – сформулювати потребу у руховій активності, зацікавити учнів фізичною культурою та відповідними знаннями про неї. Очевидним стає один із шляхів підвищення ефективності фізичного виховання – організація учителем фізичної культури методично обґрунтованого фізкультурно-спортивного середовища.

Тоді як Ю. Васьков (2016), зауважує, що феномен фізичної культури в сучасних умовах потребує нових концепцій фізичного виховання школярів, пов'язаних з урахуванням провідних стимулів людської діяльності (потреб, мотивів, інтересів, цінностей тощо), загальної спрямованості на саморозвиток та самореалізацію особистості. Розглянуті дослідником підходи та концепції вдосконалення фізичного виховання дітей шкільного віку визначають перспективні шляхи перетворень фізкультурно-спортивного середовища:

- забезпечення умов для реалізації людинотворчого характеру фізичного виховання, формування цілісної людини в єдності її соматичного (тілесного) та соціокультурного (духовного) розвитку;

- формування нової парадигми фізкультурно-оздоровчого руху, пов'язаної з освоєнням нових фізкультурно-оздоровчих технологій. Поліфункціональність діяльності сучасного учителя фізичної культури вказує на доцільність виокремлення *діяльнісно-методичного компонента* предметно-методичної компетентності. Окреслений складник визначає технологічну готовність (тобто сформованість гностичних, дослідницьких, методичних, методологічних умінь) щодо ефективної предметно-методичної роботи педагога. Відзначимо, що діяльнісно-методичний компонент досліджуваної компетентності реалізується в таких якостях особистості як самостійність, ініціативність, здатність до подолання стереотипів, дослідницька активність, прагнення до істини, оригінальність, суб'єктність, креативність. *Критерієм третього* компоненту визначено систему наукових, дослідницьких, методичних умінь і навичок, необхідних для здійснення творчих задумів під час проектування і конструювання уроку фізичної культури, проведенні виховного заходу, організації взаємодії з дітьми, батьками, громадськістю тощо.

Специфіка професії вчителя фізичної культури в сучасних умовах потребує від нього на лише професійних знань і вмінь, а й готовності до творчого та критичного мислення (Проценко, 2018), педагогічної рефлексії власної методичної діяльності, оскільки він виконує важливу соціальну функцію – сприяє фізичному, духовному, розумовому розвитку та вихованню особистості, формує готовність до здорового способу життя учнівської молоді, а його праця спрямована не лише на проведення навчально-пізнавального процесу, а й на організацію позакласної фізкультурно-оздоровчої, освітньо-виховної діяльності школярів (Бермудес, 2016). Тому четвертий – *рефлексивно-аналітичний компонент* – досліджуваної компетентності відображає здатність до самооцінки власних методичних проєктів та вибору методик організації фізичної активності школярів. В межах пояснення сутності цього компоненту рефлексія розглядається як: роздуми, самоспостереження, самопізнання; як форма теоретичної діяльності суб'єкта, спрямована на осмислення власних дій. Будучи механізмом дослідницької активності вчителів фізичної культури, рефлексія дозволяє проєктувати і прогнозувати власну професійну діяльність, перетворюючи її в об'єкт впливу. *Критерієм рефлексивного компоненту* визначено здатність до критичного аналізу, осмислення й оцінки власної предметно-методичної професійної діяльності з метою підвищення її ефективності.

Висновки

Вивчення основних тенденцій професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури свідчить про те, що в педагогіці здійснено перехід від парадигми формування особистості із заданими властивостями до розробки теорії освіти як особистісно-зорієнтованого процесу, націленого на створення умов для саморозвитку особистості студента як основи його професійного становлення та формування предметно-методичної компетентності.

На основі аналізу сучасних нормативних вимог щодо результатів академічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в ЗВО визначено структуру їх предметно-методичної компетентності. В розрізі нашої розвідки за певними критеріями виокремлено компоненти, що матимуть відповідні показники, які висвітлюють і розкривають зміст досліджуваного феномену. Виходячи з теоретико-методологічних засад дослідження, сутнісної характеристики поняття предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури виокремлено такі компоненти і критерії анонсованої компетентності: мотиваційно-ціннісний (усвідомлена студентом цінність методичної діяльності учителя фізичної культури в розрізі забезпечення здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти), когнітивно-знаннєвий (системність, глибину, інтегрованість та системність професійних знань студентів), діяльнісно-методичний (систему наукових, дослідницьких, методичних умінь і навичок, необхідних для здійснення творчих задумів під час проектування і конструювання уроку фізичної культури, проведенні виховного заходу, організації взаємодії з дітьми, батьками, громадськістю тощо), рефлексивно-аналітичний (здатність до критичного аналізу, осмислення й оцінки власної предметно-методичної професійної діяльності з метою підвищення її ефективності).

Література

1. Алексеев О. О. Структурні складники готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації індивідуальної роботи з учнями. *Академічні студії*. 2021. № 8. С. 78–82.

2. Алексеев О. О. Методично-технологічне забезпечення оновлення підготовки майбутніх учителів фізичної культури в педагогічних ЗВО до організації індивідуальної роботи з учнями. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2021. 120 с.

3. Бабич В. І. Професійна підготовка майбутніх учителів до виховання соціально-здорових підлітків : теорія і практика. Луганськ : Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка», 2015. 488 с.

4. Безкопильний О. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності в основній школі: теорія та методика : монографія. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2020. 522 с.

5. Бермудес Д. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до реалізації варіативних модулів у процесі професійної діяльності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2016. Вип. 137. С. 200–203.

6. Васьков Ю. В. Інноваційні підходи до організації фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2016. № 04. С. 5–12.

7. Мосейчук Ю. Ю. Системний та праксеологічний підходи у формуванні культури здоров'я майбутніх учителів фізичної культури : загальнотеоретичні розвідки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2017. Вип. 1. С. 164–167.

8. Носко М. О. Проблеми і шляхи підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури. *Вісник Чернігівського нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт*. 2012. Вип. 92. Т. 1. С. 184–187.

9. Папуча В. М. Формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя фізичного виховання в процесі фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Запоріжжя, 2010. 20 с.

10. Проценко А. А. Формування професійної компетентності майбутніх учителів фізичної культури у процесі педагогічної практики : дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.04; Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2018. 332 с.

11. Шаповалова І. В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до самовдосконалення та формування основ здорового способу життя: теоретичний аспект. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 36. С. 427–437.

12. Яворська Т. Є. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту засобами міжпредметної інтеграції. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова : зб. наук. праць*. 2016. Вип. 2 (71). С. 365–368.

13. Aliksieiev O. Experimental system of vocational training of physical culture teachers for organization pupils' individual work. *Scientific journal of polonia university*. 2021. 48 (2021). nr 5. P. 8–14.

Єремія Я. І.

Предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури: до питання виокремлення структурних складників

Анотація

Стаття присвячена проблемі визначення структурних складників предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в контексті оновлення концептуальних засад організації освітнього простору в закладах загальної середньої освіти. Проаналізовано значущість професійної діяльності сучасних учителів фізичної культури в контексті забезпечення гармонійного фізичного розвитку учнів. Обґрунтовано авторську позицію щодо структури предметно-методичної компетентності майбутніх учителів фізичної культури, яка базується на сучасних дослідженнях проблеми оновлення процесу професійної підготовки студентів окресленої спеціальності й апелює до нормативних вимог щодо результатів академічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в ЗВО. Виходячи з теоретико-методологічних засад дослідження,

сутнісної характеристики поняття предметно-методична компетентність майбутніх учителів фізичної культури виокремлено такі компоненти і критерії анонсованої компетентності: мотиваційно-ціннісний (усвідомлена студентом цінність методичної діяльності учителя фізичної культури в розрізі забезпечення здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти), когнітивно-знаннєвий (системність, глибину, інтегрованість та системність професійних знань студентів), діяльнісно-методичний (систему наукових, дослідницьких, методичних умінь і навичок, необхідних для здійснення творчих задумів під час проектування і конструювання уроку фізичної культури, проведенні виховного заходу, організації взаємодії з дітьми, батьками, громадськістю тощо), рефлексивно-аналітичний (здатність до критичного аналізу, осмислення й оцінки власної предметно-методичної професійної діяльності з метою підвищення її ефективності).

Ключові слова: професійна підготовка, фізична культура, професійна педагогічна діяльність, майбутні учителі фізичної культури, студенти, заклади вищої освіти, компоненти, предметно-методична компетентність.